

	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број:
		10/8-152
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	Датум:
		25. 11. 2015.

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Др Бојана Димитријевић, ред. проф.
2. Др Татјана Стефановић Станојевић, ред. проф.
3. Др Снежана Видановић, ред. проф.

2. Одлука Већа департмана за психологију број 10/8-52 од 14.05.2015.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме:

___ Маја (Јован) Игњатовић _____

2. Година уписа на мастер академске студије

2013/2014.

3. Назив студијског програма

Мастер академске студије психологије

III НАСЛОВ – МАСТЕР РАДА:

Психопатске тенденције, депресивна личност и ране маладаптивне схеме код студената

IV ПРЕГЛЕД -МАСТЕР РАДА:

„Психопатске тенденције, депресивна личност и ране маладаптивне схеме код студената“ је истраживачки рад који има за свој основни циљ да се испитивање повезаности психопатске девијације и депресивне личности са раним маладаптивним схемама код студената. Као значајан фокус интересовања, испитивало се да ли постоје разлике у изражености психопатске девијације, депресивне личности и раних маладаптивних схема на контролним варијаблама истраживања (пол и професионално усмерење).

Истраживања која су се бавила раним маладаптивним схемама указала су на значај ових когнитивних структура и њихов утицај на функционисање сваке особе. Ране маладаптивне схеме су присутне код опште и клиничке популације. Како период студирања за неке студенте може бити стресан, присуство депресивних и анксиозних симптома као и проблема у интерперсоналним односима може бити повезано са смањеним психичким благостањем, а ране маладаптивне схеме свакако могу бити повезане са појавом одређене симптоматологије у стресним ситуацијама и у ситуацијама које су окидачи схеме, као и са појавом проблема у интерперсоналним односима.

Истраживање је спроведено на узорку од 120 испитаника који су били уједначени по полу и професионалном усмерењу. Испитаници су се разликовали с обзиром на старост, редослед рођења и образовање мајке и оца. Примењени инструменти су: Упитник за процену психопатије, Процена депресивне личности – ДЛ и Јангов упитник раних маладаптивних схема – скраћена верзија.

Резултати су показали да постоји статистички значајна корелација раних маладаптивних схема са димензијама психопатске девијације код студената, као и да постоји корелација раних маладаптивних схема са депресивном личношћу код студената. Рад је написан на 96 страна, а допуњен је прилозима који садрже задате тестове, као и прегледом коришћене литературе која садржи 89 библиографских јединица. Кроз 20 табела кандидаткиња је прегледно и систематично дала приказ добијених резултата. У оквиру 7 подналова, кандидаткиња је изнела уводна, теоријска и методолошка разматрања, као и дискусију, закључак и преглед референци којима се користила. Целокупан рад комплексно повезује теоријске и емпиријске податке везане за општу тему.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

- 1) **У УВОДУ**, кандидаткиња разматра појам стреса са којим се суочавају млади људи и социјалну средину у којој се они развијају и што имплицира да овакве околности чине младе људе вулнерабилнијим на утицаје стресора повезаних са студентским животом. Наводи и више истраживања која показују да се код младих људи повећава стопа јављања психолошких проблема и обољења, нарочито депресије. Такође се осврће на појам раних маладаптивних схема које рефлектују рано искуство особе које је у вези са атачментом, искуством прихватања-неприхватања од стране блиских особа и учењем у примарној породици. Позива се на бројна схватања аутора која показују да је проучавање РМС битно и клинички релевантно, јер када се схеме идентификују, оне су подложне корекцији и даљем смањењу симптоматологије. Кандидаткиња упућује на значајне везе које су нађене између раних маладаптивних схема и симптома у вези са поремећајима личности, депресивности, поремећаја исхране, злоупотребе психоактивних супстанци, лоших социјалних односа и лошег психолошког стања.
- 2) **У ТЕОРИЈСКОМ ДЕЛУ**, бави се одређењем кључних појмова - поремећаје личности дефинише као трајне обрасце нефлексибилног и неприлагођеног мишљења, осећања и деловања, који проузрокују значајне проблеме на субјективном, друштвеном и пословном плану. Описује историјат настанка и препознавања овог нозолошког ентитета. Детаљно анализира карактеристике понашања везане за поремећаје личности. У два најпознатија класификациона система у психијатрији – Међународна класификација болести и повреда (МКБ) и Дијагностички и статистички приручник за менталне поремећаје (ДСМ) - кандидаткиња уклапа дијагностичку категорију поремећаја личности и дескриптивно јој прилази са становишта прихваћених класификационих система, као и епидемиологије поремећаја. Затим прилази категорији поремећаја личности са становишта маладаптационих схема. Образлаже да личност можемо разумети као релативно стабилну организацију која је састављена од схема- међусобно повезаних структура које су одговорне за читав ток од примања подражаја из средине до бихејвиоралног одговора. Ближе одређује појам депресије и депресивне личности, наводећи критеријуме за сврставање поремећаја, епидемиологију, као и повезаност депресивне личности са раним маладаптивним схемама. Ране маладаптивне схеме, као и њихови домени, су детаљно анализирани и приказани кроз своје модалитете, у складу са теоријским полазиштима заговарача и представника ових становишта. Кандидаткиња се нарочито осврће на то да схеме почињу у раном детињству или адолесценцији као репрезентације базиране на реалности дететовог окружења а да дисфункционална природа схема постаје евидентна касније у животу, када особа

настави да одиграва свој сценарио схеме у контакту са другим људима, чак иако схема није применљива и перцепција је погрешна.

- 3) У **МЕТОДОЛОШКОМ ДЕЛУ** бави се питањима: Да ли су ране маладаптивне схеме (Напуштеност / Нестабилност, Неповећење / Злоостављање, Емоционална депривација, Дефектност, Социјална изолација / Отуђеност, Зависност / Некомпетентност, Вулнерабилност на повреду или болест, Умреженост / Неразвијени Селф, Неуспех у постигнућу, Право / Грандиозност, Недовољна самоконтрола и самодисциплина, Субјугација / Подређивање, Саможртвовање, Тражење признања и потврде, Негативизам / Песимизам, Емоционална инхибираност, Непопустљиви стандарди / Претерана критичност и Склоност ка кажњавању) статистички значајно повезане са психопатском девијацијом и депресивном личношћу. Да ли постоје статистички значајне разлике у изражености психопатских девијација и депресивне личности с обзиром на контролне варијабле (пол и професионално усмерење), као и Да ли постоје статистички значајне разлике у изражености раних маладаптивних схемас обзиром на контролне варијабле (пол и професионално усмерење). Као независну варијаблу узима ране маладаптивне схеме, са свим модалитетима и доменама, а као зависне психопатску девијацију и депресивну личност. Дефинише контролне и регистроване варијабле. Детаљно описује коришћене инструменте и њихову поузданост. Узорак описује и табеларно детаљно приказује, према контролним и регистрованим варијаблама.
- 4) **РЕЗУЛТАТИМА** приступа најпре из угла дескриптивне статистике, приказујући добијене резултате на овом нивоу, уз одговарајуће коментаре табела, у којима скреће пажњу на најзначајнија одступања. Приказује степен изражености варијабли на целом узорку и подзорцима, са освртом на минималне и максималне вредности, као и одступања, као и нормалност дистрибуције у односу на пол. Затим прелази на статистику закључивања, преко Спирманових коефицијената корелације између независне и зависних варијабли, као и статистичке значајности разлика између основних варијабли истраживања. Резултате приказује скупно, као и по свакој варијабли, изводећи закључке о статистички релевантним показатељима.
- 5) **ДИСКУСИЈА** садржи детаљно разматрање сваке од полазних хипотеза, на темељу добијених података, а приказани су преко домена маладаптивних схема, указујући да су полазне претпоставке у великој мери потврђене. Разматрани су домени 1: Дисконекција и одбаченост у односу на испитиване варијабле (схема Напуштеност/Нестабилност, Неповећење/Злоупотреба, Емоционална депривација, Дефектност, Изолација/Отуђеност; Домен 2 Нарушена аутономија и извођење, са схемама Зависност/Некомпетентност, Неуспех у постигнућу, Вулнерабилност на повреду или болест, Умреженост/Неразвијени селф; Домен 3 Оштећење граница, са схемама: Право/Грандиозност, Недовољна самоконтрола и самодисциплина; домен 4 – Усмереност на друге: Субјугација/Подређивање, Саможртвовање, Тражење одобравања/Признавања; Домен 5 Претерана опрезност и инхибиција: Негативизам/Песимизам, Емоционална инхибираност, Непопустљиви стандарди/ Претерана критичност, Склоност кажњавању.
- 6) У **ЗАКЉУЧКУ**, кандидаткиња образлаже да резултати њеног истраживања потврђују постојање корелације раних маладаптивних схема са психопатском девијацијом и депресивном личношћу. Такође, резултати овог истраживања показали да не постоје статистички значајне разлике између испитаника и испитаница на основним варијаблама истраживања, као и да нема статистички значајних разлика у погледу изражености основних варијабли код студената различитих факултета.
- 7) У прегледу **ЛИТЕРАТУРЕ** наводи 89 адекватних и у тексту пропраћених библиографских јединица на које се позива у својим разматрањима.

ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати овог истраживања показују да су све ране маладаптивне схеме домена Дисконекција и одбаченост статистички значајно у корелацији са димензијама психопатске тенденције и депресивном личношћу, код студената. Схеме Напуштеност / Нестабилност, Неповећење / Злоупотреба и Социјална изолација / Отуђеност не корелирају једино са димензијом Психопатски афекат. Схеме из домена Нарушена аутономија и извођење корелирају статистички значајно са димензијама психопатске девијације (осим са димензијом Психопатски афекат) и депресивном личношћу. Ране

маладаптивне схеме из трећег домена Оштећење граница су статистички значајно повезане са димензијама психопатске девијације (осим са димензијом Психопатски афекат) и депресивном личношћу. Домен Усмереност на друге карактеристике претерана фокусираност на друге људе, по цену жртвовања личних потреба, са циљем придобијања љубави и подршке значајних особа. Схеме из овог домена такође статистички значајно корелирају са димензијама психопатске девијације као и са депресивном личношћу. Ране маладаптивне схеме из петог домена Претерана опрезност и инхибиција корелирају статистички значајно са психопатским тенденцијама и депресивном личношћу. Кандидаткиња закључује да се ради о одређеним тенденцијама и карактеристикама личности које се могу манифестовати у оним ситуацијама и стањима када су ране маладаптивне схеме доминантне и активне.

ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња Маја Игњатовић у свом мастер раду обухватила је комплексну тему раних маладаптивних схема и њихове повезаности са поремећајем личности и депресивном личношћу, на узорку студената различитих факултета, оба пола. Систематично је изнела теоријски оквир, који је обухватио све релевантне појмове обухваћене емпиријским нацртом. Поткрепљујући наведена теоријска становишта и истраживачким резултатима који су се у некој или више тачака преклапали са њеним планом истраживања, кандидаткиња је показала значајну аналитичку спремност и способност за интеграцију података. Методолошки коректно постављен, нацрт садржи све елементе потребне за операционализацију почетних идеја. Кроз овај методолошки оквир, кандидаткиња се и током тумачења резултата лако креће и систематично образлаже резултате. Упркос мноштву варијабли, захваљујући добром познавању материје коју изучава, кандидаткиња даје јасан приказ многобројних и комплексних вредности. На примерен начин, технички и садржински, приступа области и појединачним полазним претпоставкама, систематично их приказујући и коректно тумачећи.

КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

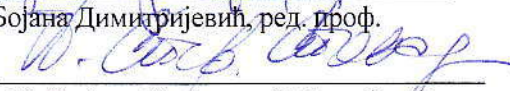
Мастер рад „Психопатске тенденције, депресивна личност и ране маладаптивне схеме код студената” кандидаткиње Маје Игњатовић представља комплексно дизајнирано истраживање, које се бави занимљивом и актуелном темом, сагледаном уз суптилне анализе и доследан стил поређења са већ рађеним истраживањима на сличне теме. Почетне хипотезе истраживања само су делимично потврђене, али је сам истраживачки капацитет кандидаткиње у потпуности оправдао поверавање овако опсежног задатка као теме мастер рада. Бројне варијабле, укрштене на методолошки оправдан, а у дискусији обрађене на разумљив и логичан начин, уз већ поменуте квалитете рада и залагања кандидаткиње, чине овај мастер рад вредном и научно утемељеном анализом.

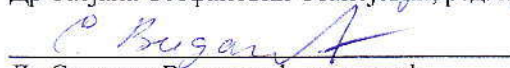
VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже Наставно-научном већу да прихвати мастер рад кандидаткиње Маје Игњатовић под називом „Психопатске тенденције, депресивна личност и ране маладаптивне схеме код студената“ и одобри јавну одбрану.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Бојана Димитријевић, ред. проф.

Др Татјана Стефановић Станојевић, ред. проф.

Др Снежана Видановић, ред. проф.